

El protocol de la processó de Misericòrdia de 1783

Ezequiel Gort Juanpere

Al llarg del segle XVIII i a causa bàsicament de la sequera, les pregàries a la Mare de Déu de Misericòrdia van sovintejar força. La imatge va ser portada a la vila almenys en tretze ocasions, de les quals només en dos casos no va ser per la manca de pluja (el 1748 per una plaga d'eruga i el 1771 per un terratrèmol).

Aquesta freqüència en els trasllats, va fer que aviat el costum establís un cerimonial ben determinat, que avui el coneixem amb prou detall mercès als textos que s'han conservat a l'Arxiu Històric Municipal.

Un exemple pot ser el protocol observat pel trasllat de 1783 i aprovat per l'Ajuntament en la sessió del consell del 22 de març: aquest dia, davant la sequera i el perill consegüent ("la terra és tant seca que no se pot conrear, motiu que los jornalers no troban un sol jornal y estan al últim apuro de la misèria"), els procuradors del gremi dels pagesos, i diverses persones més, van demanar fer pregàries "a fi de aplacar la ira de Déu, que nos amenaça ab tanta esterilitat de aygua".

Primer es van fer les pregàries habituals, amb el res de la col·lecta i lletania després de la missa major, així com les processons i l'exposició de les relíquies. Res, però, no funcionava i una vegada més, va caldre dirigir-se a la Mare de Déu de Misericòrdia. Així, diuen, "se vage a buscar nostra santíssima patrona la verge de Misericòrdia en sa santa hermita y ab professó de pregàrias, que deurà aixir de la parròquia a las tres horas de la tarda, sia portada en dita parròquia, y que en un tot se guàrdian lo mètode y orde que fins vuy se observat".

El mètode i ordre —o protocol— s'iniciava amb el següent i llarg títol: "Mètode y orde que inseguint la consuetut fins vuy observada se ha guardat per a aportar nostra santíssima patrona la verge de Misericòrdia, per rogativas, a la prioral iglésia de esta vila per a implorar lo benefici de la pluja en lo any 1783".

Aquest text va repassant amb tot detall els diversos passos previs, ja breument assenyalats. Pel que fa a la processó de trasllat, el seu text, íntegre, és el següent: "se publicà lo diumenge de pasqua que lo dilluns següent per la tarda se portaria nostra senyora de Misericòrdia des de sa santa hermita a esta parroquial iglésia ab la profesó y demás solemnitats acostumadas, convidant a tothom generalment ab sa acistència per a implorar per lo medi de tant soberana mare la misericòrdia de Déu nostre senyor per lo benefici de la pluja.

Seguidament se pasà recado per medi de un verguer a tots los procuradors dels gremis de esta vila, per la acistència a dita profesó ab ses corresponents candelas de dits procuradors e individuos de aquells gremis; als mestres de minyons de llegir y escriurer, per a que acudian a la mateixa profesó ells y sos dexeables; i a les mestres de minyonas, per a que també acudian ses dexeables, ab mantos y ben decentas.

Se comensa la professó ab esta forma: Al devant van tres clergues ab hàbits telars, ab un sant Christo. Seguidament les minyonas ab dos filas y cada una de ellas ab son sant Christo y les mestres al detràs de ells, cada una ab sa costura. Después los minyons ab son respectius mestres. Seguidament los gremis, cada un per son orde, y altres personas devotas. Immediatament lo pendó de la Sanch, ab tots los congregants ab vestas y al mig de ells los impropers de la mateixa congregació; la reverent comunitat de religiosos carmelitas descalsos, la reverent comunitat de Sant Francesch y seguidament la reverent comunitat de preveres de la parròquia, y al últim lo sant Christo de la Sanch y al detràs lo preste ab diaca y subdiaca, y seguidament lo magnífich Ajuntament ab insignias y ciris, per qual acistència de ditas reverents comunitats se'ls pasa recado per medi dels síndichs del Comú.

Esta devota professó surt de la parròquia en